

Uppföljningsrapport av riksdag, region- och kommunfullmäktigeval i Malmö 24 augusti – 11 september 2022

[Organisation/förvaltning]
Valnämnden

Upprättad: 2022-11-11
Version: 1
Ansvarig: Daniel Olsson

Inledning	4
1. Valadministration	5
1.1 Intern utvärdering.....	6
1.2 Utvärdering ordförande/vice ordföranden valdagen	6
1.3 Utvärdering teamledare förtidsröstning.....	6
1.4 Förslag på åtgärder	6
2. Vallokaler/röstningslokaler	7
2.1 Intern utvärdering.....	10
2.2 Utvärdering ordförande/vice ordföranden valdagen	11
2.3 Utvärdering teamledare förtidsröstning.....	11
2.4 Utvärdering valnämnden.....	11
2.5 Förslag på åtgärder	11
3. Valmaterial	12
3.1 Intern utvärdering.....	13
3.2 Utvärdering ordförande/vice ordföranden valdagen	14
3.3 Förslag på åtgärder	14
4. Transport/leverans	14
4.1 Intern utvärdering:.....	15
4.2 Utvärdering ordförande/vice ordföranden valdagen	15
4.3 Utvärdering vaktmästare valdagen	16
4.4 Utvärdering teamledare förtidsröstning.....	16
4.5 Förslag på åtgärder	16
5. Rekrytering/bemannning	16
5.1 Intern utvärdering:.....	18
5.2 Utvärdering ordförande/vice ordföranden valdagen	19

5.3	Utvärdering vaktmästare valdagen	19
5.4	Utvärdering teamledare förtidsröstning.....	20
5.5	Utvärdering valnämnden.....	20
5.6	Förslag på åtgärder	20
6.	Utbildningar	20
6.1	Intern utvärdering:.....	21
6.2	Utvärdering ordförande/vice ordföranden valdagen	22
6.3	Utvärdering vaktmästare valdagen	23
6.4	Utvärdering teamledare förtidsröstning.....	23
6.5	Utvärdering valnämnden.....	23
6.6	Förslag på åtgärder	23
7.	Mottagande av synpunkter och klagomål	24
7.1	Förslag på åtgärder	24
8.	Arbetsmiljö	25
8.1	Intern utvärdering:.....	26
8.2	Förslag på åtgärder	27
9.	Information	28
9.1	Intern utvärdering:.....	28
9.2	Förslag på åtgärder	29
10.	Säkerhet.....	29
10.1	Intern utvärdering:.....	30
10.2	Utvärdering ordförande/vice ordföranden valdagen	31
10.3	Förslag på åtgärder	31
11.	Övrigt	31
12.	Uppföljning av utvärdering 2019	32

Inledning

Under 2022 har valnämnden fokuserat på planering, genomförande och utvärdering av riksdag, region- och kommunfullmäktigevalet i Malmö som genomfördes under perioden 24 augusti – 11 september 2022.

I samtliga val kan noteras en minskning i valdeltagande.

I Malmö var 251 172 personer röstberättigade till riksdagsvalet 2022. Valdeltagandet till Riksdagen landade på 77,22 % vilket var en minskning med 4,79 procentenheter jämfört med 82,01 % år 2018 (79,73 % år 2014).

I Malmö var 272 383 personer röstberättigade till valet för kommunfullmäktige 2022. Valdeltagandet till kommunfullmäktige landade på 73,44 % vilket var en minskning med 5,13 procentenheter jämfört med 78,57% år 2018 (75,19 % år 2014).

I Malmö var 272 383 personer röstberättigade till valet för regionfullmäktige 2022. Valdeltagandet till regionfullmäktige landade på 73,37 % vilket var en minskning med 4,96 procentenheter jämfört med 78,33 år 2018 (74,83 år 2014).

I de allmänna valen 2022 valde ca 50 % (97 902 st.) av de röstberättigade malmöborna att förtidsrösta. Under valperioden 220824–220911 emottogs totalt 105 900 förtidsröster i Malmös röstningslokaler. Av dessa levererades 7 998 röster vidare till andra kommuner. Totalt innebär det en minskning i antal, men en ökning i andel i jämförelse med tidigare år. 2018 valde 108 360 personer att förtidsrösta, vilket motsvarade ca 49% av Malmös väljare (2014 förtidsröstade 89 045 personer).

Under valen 2018 utvecklades ett nytt system för att kunna erbjuda malmöborna besök av ambulerande röstmottagare i de fall väljaren med anledning av ålder, sjukdom eller funktionsnedsättning inte själv kan ta sig till sin vallokal. Under 2022 års val har valnämnden ytterligare utvecklat denna tjänst genom att erbjuda bokning via Malmö stads kontaktcenter (KC). Under RKL-valen 2018 inkom ca 85 st. bokningar och under 2022 ca 120 st. Det kan konstateras att de ambulerande röstmottagarna även under detta val har fyllt en viktig funktion, och att fler väljare har upptäckt möjligheten att rösta hemifrån. Ambulerande röstmottagare har också varit uppskattat ur en pandemikontext då personer med Covid-19 har haft möjlighet att rösta hemifrån. Röstmottagarnas upplevde att medborgarna var väldigt tacksamma för möjligheten att rösta genom den ambulerande tjänsten, då de inte hade kunnat avlägga sin röst på annat sätt.

I anslutning till det genomförda valet har en utvärderingsenkät skickats ut till samtliga teamledare som tjänstgjort under förtidsröstningen, röstmottagare under förtidsröstning och ambulerande röstmottagare, samt en till samtliga

ordföranden (210 st.) och vice ordföranden (210 st.) som tjänstgjort under valdagen. Ett digitalt utvärderingsformulär skickades även ut till samtliga tjänstgörande vaktmästare (113 st.) Även valnämnden har svarat på en digital enkät kring deras observationer och reflektioner kring valprocessen. Resultaten från de olika utvärderingar har kort sammanfattats i detta dokument, men finns också som separata dokument.

1. Valadministration

Identifierad risk i Riskanalys 2022:

Brist i valadministrativa system (Kaskelot).

Försening av driftsättning, driftsafbrott, bristande integration mot andra system.

Under valåret har valkansliets personalstorlek anpassats efter behov. Utöver ordinarie bemanning (valchef, valsamordnare och förtidsröstningsamordnare) har valkansliet under perioder stärkts upp med fem assistenter samt haft tillgång till två stadsjurister.

Valnämnden och valkansliets personal har deltagit i utbildning som arrangerats av länsstyrelsen. Valkansliets personal har även deltagit vid möten med valadministrativt storstadsnätverk, Valmyndigheten och SKR.

Kaskelot, som under 2017 ersatte det tidigare valadministrativa systemet VALS, har använts vid administration av de Allmänna valen 2022. Det valadministrativa systemet har till större del fungerat förtjänstfullt vad gäller administration av valdistrikt, vallokaler, bemanning, utbildning, arvodering och löneintegration. En stor del av valkansliets kommunikation gentemot röstmottagare har skett via Kaskelot. Fem personer på valkansliet har erhållit behörighet och under 2022 utbildats i det valadministrativa systemet för att på så vis minska sårbarheten vid eventuell frånvaro eller sjukdom. Valsamordnaren ingår i ett nationellt nätverk för Kaskelot, med syfte att bedriva relevant utveckling av systemet tillsammans med leverantören.

I samarbete med serviceförvaltningen har arvoden betalats ut via Kaskelot till 1 470 st. röstmottagare (valdagen), 16 st. mottagare (valnatten), 50 st. rösträknare (uppsamlingsräkningen), 113 st. vaktmästare samt till 170 röstmottagare (förtidsröstningen). Samtliga arvoden har betalats ut i oktober 2022 enligt tidsplan.

Valkansliet har administrerat valnämndens sammanträden vid tio tillfällen enligt planering under perioden inför valdagen samt efter.

1.1 Intern utvärdering

Det valadministrativa systemet Kasketot har använts i stor utsträckning inom många av valprocessens områden på ett mycket funktionellt och effektivt sätt. Systemet har till stor del bidragit till att rekryteringsprocessen och information gentemot röstmottagare kunnat effektiviseras och underlättats betydligt. Information riktad till röstmottagare har till stor del skötts via Kasketot på ett förtjänstfullt sätt.

I samband med de allmänna valen 2022 har valkansliet även kunnat inkludera arvodeshantering av förtidsröstmottagare i det valadministrativa systemet vilket ytterligare har underlättat valadministrationen. Valkansliet har varit i kontakt med systemets leverantör för utveckling av funktioner som skulle underlätta ytterligare i hanteringen av timlön.

Valkansliet har säkerställt med leverantören och Malmö stads IT-organisation att eventuella uppgraderingar behöver informeras i god tid om en sådan skulle bedömas vara nödvändig under valprocessens planerings- och genomförandefas. Valkansliet har även informerat Malmö stad centrala IT-organisation att övriga uppgraderingar som kan störa det valadministrativa systemet inte bör genomföras under denna period.

1.2 Utvärdering ordförande/vice ordföranden valdagen

På en skala av fem alternativ (*Mycket bra, Bra, Varken bra eller dåligt, Dåligt* eller *Mycket dåligt*) har 86 % av alla tillfrågade ordförande och vice ordförande upplevt kommunikationen i allmänhet med valkansliet som *Mycket bra* eller *Bra*. På frågan hur de upplevde informationen de fick i samband med rekryteringen svarar 82 % *Mycket bra* eller *Bra*.

1.3 Utvärdering teamledare förtidsröstning

Frågorna har besvarats på en skala av fem alternativ (*Mycket bra, Bra, Varken bra eller dåligt, Dåligt* eller *Mycket dåligt*). På frågan hur de tyckt att kommunikationen med valkansliet har fungerat har 66 % svarat *Mycket bra* och 20 % svarat *Bra*.

1.4 Förslag på åtgärder

- Önskemål om att timmar och timlön ska kunna läggas in direkt i Kasketot ska framföras till leverantör.
- Valkansliet behöver tillgång till fler än fyra telefoner på valdagen, och en ökad bemanning för att hantera valdagen.
- En bättre fungerande telefonkö bör skapas på valkansliet under valdagen.

- Det finns ett större behov av ambulerande röstmottagare. Vid allmänna val bör det finnas fyra ambulerande team. En person på valkansliet bör ha särskilt fokus på administration av ambulerande röstmottagare. Den hjälp som Kontaktcenter (KC) erbjöd har tagit mycket tid och arbete från valkansliet i relation till den effektivitetsvinst som KC bidrog till. Samarbetet har varit långt från optimalt och kantats av tekniskt krångel, otydliga rutiner och missförstånd hos beställare av tjänsten. Om detta samarbete ska utvecklas inför nästa val så krävs tydligare beskrivning av ansvarsfördelning och arbetsprocess.

2. Vallokaler/röstningslokaler

Identifierad risk i Riskanalys 2022:

Saknad av vallokaler i förhållande till valdistrikt.

Valkansliet identifierar/bokar inte tillräckligt många vallokaler. Vallokaler kan inför valdagen bli obrukbara pga. olycka eller sabotage.

Risk för lång köbildning vid vallokal.

Ändring i vallagen innebär att röstningsproceduren kan ta längre tid då endast en väljare i taget kan befinna sig vid valsedelstall, och att ordning i valsedelstall löpande ska säkerställas av röstmottagare. Dessutom kan pandemiläget innebära längre avstånd mellan väljare i kö. Detta sammantaget ökar risk för lång köbildning.

Inför de allmänna valen 2022 genomfördes en större valdistriktsöversyn. Malmö har under senare år haft en betydande befolkningstillväxt, vilket har medfört ett succesivt stigande antal röstberättigade. Inom de närmaste åren väntas staden byggas ut och förtätas ytterligare. Utifrån översynen föreslogs förändringar i Malmös valdistriktsindelning som innebar en ökning med 18 nya valdistrikt (från 192 st. till 210 st.). Översynen identifierade också ett behov av att justera 25 st. valdistriktsnamn för att öka enhetligheten samt underlätta för väljare och valadministrationen.

Ett ökat antal valdistrikt innebar även ett ökat behov av lokaler. Totalt identifierades 77 byggnader som bedömdes uppfylla kraven för lokalisering och tillgänglighet. De lokaler som efter föregående val inte fick några anmärkningar och som bedömdes vara tillgängliga kunde återigen användas under valdagen.

Nytt inför val 2022 är också ett ökat behov av större lokaler till följd av eventuella pandemieffekter samt nya krav på insynsskydd vid valsedelställen. Valkansliet har vid inventeringen därför särskilt tittat på de förutsättningar som lokalerna bjuder att hantera köer samt lämpliga flödesscheman i lokalerna

varpå en del tidigare använda lokaler har visat sig vara alltför trånga för ändamålet. Genomgående har förskolor visat sig vara problematiska, varför man inför Europaparlamentsvalet 2019 ersatte många av de förskolor som tidigare använts med större skolor och sporthallar. Inför de allmänna valen 2022 har ytterligare 2 förskolor blivit ersatta.

Sporthallar och gymnastiksal har varit särskilt intressanta vid inventeringen. Valkansliet har tillsammans med fritidsförvaltningen identifierat ett antal sporthallar som bedömts uppfylla kraven för lokalisering och tillgänglighet och därmed ersatt närliggande skolor. Utöver sporthallar och gymnastiksal identifierades även ett antal nya byggnader för att husera nytillkomna valdistrikt samt ersätta lokaler som genomgår ombyggnation. Vallokalerna valdes ut ifrån principer om geografisk närhet till väljaren och ändamålsenliga lokaler.

I samråd med tillgänglighetsrådgivare från stadsbyggnadskontoret har lokalansvarig granskat de nya lokalernas tillgänglighet. Arbetsmiljömässiga aspekter har tagits i beaktning, såsom huruvida lokalerna är anpassade till möblering och ljudvolym under valdagen. De ramper som ansågs vara nödvändiga ur ett tillgänglighetsperspektiv installerades i anknytning till några vallokaler under valdagen. Hiss fanns tillgänglig i de byggnader där vallokalen inte låg på markplan. I övrigt har inga vallokaler krävt andra tillgänglighetsanpassningar.

Samtliga skolledning har kontaktats i god tid och har skriftligen eller muntligen bekräftat kännedom om valnämndens nyttjande av deras lokaler under de allmänna valen 2022.

Nya byggnader som identifierades och använts som vallokal under valet 2022:

- Elinelundsskolans gymnastiksal
- Tingdammskolans gymnastiksal
- Gottorpshallen
- Latinskolans sporthall
- Bäckagårdens sporthall
- Hyllievångs sporthall
- Sundsbrohallen
- Pilbäckshallen
- Stadions sporthall
- Malmö International School
- Glasbrukshallen
- Neptuniskolan
- Stapelbäddshallen
- Rönnens sporthall

- Bulltofta Motionscenter
- Universitetsholmens gymnasium
- Djupadalsskolan
- Rådmansvångens skola
- Österportsskolan
- Bladins gymnasium
- Fågelbacksskolan

De 18 nya valdistrikten kunde placeras enligt följande:

- Valdistrikt Elinelund placerades i Elinelundsskolans gymnastiksal. Skolan är nybyggd och färdigställdes under sommaren 2022.
- Valdistrikt Örtagården Ö placerades på Örtagårdsskolan. Skolan har använts som vallokal vid flera val tidigare.
- Valdistrikten Hyllievång-Allétorget och Hyllievång-Dagvattenparken placerades på Hyllievångs sporthall. Sporthallen har inte använts som vallokal tidigare.
- Valdistrikten Hyllievång-Sagas gränd och Hyllievång-Skrivaregatan placerades på Hyllievångsskolan. Hyllievångsskolan har använts som vallokal för ett valdistrikt vid tidigare val och där fanns utrymme att placera ytterligare valdistrikt.
- Valdistrikt N Sorgenfri placerades på Universitetsholmens gymnasium (som vid tillfället hade sina lokaler på Agneslundsvägen 22).
- Valdistrikt Riseberga-Elsa Anderssons gata placerades på Bulltofta Motionscenter. Motionscentret har inte använts som vallokal tidigare men ligger geografiskt bra placerat i förhållande till valdistriktet.
- Valdistrikten Västra Hamnen-Bassängkajen och Västra Hamnen-Isbergs gata placerades på Neptuniskolan. Skolan har inte använts som vallokal tidigare.
- Valdistrikt Västra Hamnen-Varvsgatan placerades på Stapelbäddsskolans idrottshall i anslutning till Stapelbäddsskolan.
- Valdistrikt Västra Hamnen-Bomgatan placerades på Stapelbäddsskolan. Skolan har använts som vallokal vid tidigare val och har utrymme för åtminstone två valdistrikt.
- Valdistrikt Limhamn-Cementparken placerades på Malmö International School på Limhamn (för att inte förväxla med lokalerna på Klerkgatan där skolan tidigare bedrev sin verksamhet och som användes som vallokal).
- Valdistrikten Limhamn-Fernissagatan, Limhamn-Fendertorget, Limhamn-Rosengrens gata och Limhamn-Formgatan placerades i Glasbrukshallen, i anslutning till Glasbruksskolan som tidigare har använts som vallokal för ett valdistrikt.
- Valdistrikt Lindängen-Vårsången placerades på Lindängeskolan. Skolan har använts som vallokal vid flera val tidigare.

Förtidsröstning har erbjudits i 21 röstningslokaler under perioden 24 augusti-11 september. Röstningslokalerna var geografiskt spridda över staden och bestod av åtta köpcentrum, sju bibliotek samt ytterligare sex strategiskt viktiga platser; Centralstationen, Malmö Live, Kockum Fritid och Stadshuset samt Fridhemstorget och ICA Maxi Toftanäs. De två sistnämnda röstlokalerna återfanns i s.k. moduler.

På valdagen erbjöds förtidsröstning i tre röstningslokaler varav två hade samma öppettider som övriga vallokaler (kl. 08.00-22.00).

Förtidsröstning med begränsat tillträde, tidigare kallat institutionsröstning, har erbjudits på 61 platser med spridning över hela Malmö med mottagning av röster från 1 559 väljare.

Precis som vid RKL-valet 2018, gavs allmänheten möjlighet under val 2022 att begära besök av ambulerande röstmottagare i de fall väljare inte hade möjlighet att budrösta eller på egen hand kan ta sig till röstningslokal/vallokal pga. sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning. Tre ambulerande team (två personer i respektive team) kombinerade hembesök med traditionell förtidsröstning med begränsat tillträde. Med hjälp av Malmö stads kontaktcenter fanns ett system för bokning av röstmottagare fram till och med valdagen 11 september. Totalt beställde ca 120 personer besök av ambulerande röstmottagare.

2.1 Intern utvärdering

Under förtidsröstningen har i viss utsträckning samma lokaler som tidigare år använts. Under 2019 användes 24 st. röstlokaler och under 2022 användes 21 st. På många platser har anläggningen varit densamma men lokalen för röstning bytts ut då dessa t.ex. har varit svåra att hitta till eller inte helt optimala för ändamålet. Några av de tidigare använda lokaler har inte varit tillgängliga på grund av omfattande renoveringar. Förutsättningarna har även förändrats genom nya lagkrav för att stärka valhemligheten. Med anledning av detta har insynsskydd byggts på samtliga valsedelstall under förtidsröstningen. Detta har ställt högre krav på lokalerna avseende storlek. Trots att valnämnden tagit höjd för detta kan det konstateras att en del av de använda utrymmena i biblioteken varit för små för ändamålet i kombination med begränsade öppettider. Detta har medfört viss köbildning. Således kan en översyn av röstningslokaler vara lämplig även inför valen 2024 och 2026.

Vallokalernas synlighet på valdagen har förbättrats avsevärt med hjälp av gatupratere som samtliga vallokaler har utrustats med. Samtliga gatupratere har justerats med valmyndighetens nya logotyp.

Starttid för röstmottagare på valdagsmorgon tidigarelades för att ge ökade förutsättningar att iordningsställa vallokal till öppningstid kl. 08.00. På en del platser har dock förberedelserna från vaktmästare varit otillräckliga varpå förberedelserna blivit väldigt stressfyllda för att kunna öppna på utsatt tid.

2.2 Utvärdering ordförande/vice ordföranden valdagen

På en skala av fem alternativ (*Mycket bra, Bra, Varken bra eller dåligt, Dåligt* eller *Mycket dåligt*) har 88 % av alla tillfrågade ordförande och vice ordförande upplevt samarbetet med vaktmästare på respektive vallokal som *Mycket bra* eller *Bra*. Ett antal ordförande/vice ordförande har rapporterat att den lokal de har tjänstgjort i inte har varit tillräckligt iordningställd.

2.3 Utvärdering teamledare förtidsröstning

Frågorna har besvarats på en skala av fem alternativ (*Mycket bra, Bra, Varken bra eller dåligt, Dåligt* eller *Mycket dåligt*). På frågan om hur väl röstlokalen fungerat har 62% svarat *Mycket bra* eller *Bra*. 2019 var resultatet 84%. Den signifikanta minskningen beror delvis på de stora valsedelställ som tagit stor plats i lokalerna. Många har i de öppna kommentarerna påtalat just detta.

2.4 Utvärdering valnämnden

På en skala med fyra alternativ (*Mycket bra, Bra, Dåligt* och *Mycket dåligt*) har 22,2 % av de svarande upplevt tillgängligheten i vallokalerna på valdagen som *Mycket bra*, och 77,8 % upplevde tillgängligheten i vallokalerna som *Bra*. Tillgängligheten i förtidsröstningslokalerna upplevdes av 66,7 % av de svarande som *Bra* eller *Mycket bra* och av 22,2 % som *Dåligt*.

På en skala med fyra alternativ (*Mycket bra, Bra, Dåligt* och *Mycket dåligt*) har 66,7 % av de svarande upplevt placeringen av valsedelställ och valbås i vallokalerna på valdagen som *Bra* och 33,3 % upplevde placeringen som *Dåligt*. 77,8 % av de svarande har upplevt placeringen av valsedelställ och valbås i röstningslokalerna under förtidsröstningen som *Bra* eller *Mycket bra*.

2.5 Förslag på åtgärder

- Fortsätta arbetet med att ersätta mindre vallokaler med större gymnastiksalar och sporthallar.
- Se över bättre möjligheter till förvaring av valmaterial och personliga tillhörigheter i de nya röstningslokalerna.
- Organisera en bättre logistisk samordning i de större anläggningarna, förslagsvis utse samordnare för att hantera inlämnade namnvalsedlar och valsedelställsstationer samt eventuellt utöka vaktmästarens ansvarsområde kring logistiken.
- Öka kraven på vaktmästarnas iordningställande av vallokaler inför valdagen.
- Vid obligatoriska utbildningar informera om att stationer med valsedelställ är att föredra i de fall då lokalerna tillåter detta. Slutligt beslut bör dock fortfarande ligga hos ordföranden.

- Valnämnden bör kontakta kulturnämnden för att sträva efter gemensamma öppettider för biblioteken under förtidsröstningen.
- Utveckla det KS-beslut som valnämnden initierar för att uppmana samtliga nämnder att vara behjälpliga.
- Se över reglerna kring vad som gäller avseende placering av valsedlar i valbåsen.

3. Valmaterial

Identifierade risker i Riskanalys 2022:

Bristfällig förvaring av valmaterial.

Risk för att nödvändigt valmaterial förstörs till följd av brand, vattenskador, stöld och vandalisering. Leverans av valmaterial uteblir.

Bristfällig packning av valmaterial, otillräckligt i vallokaler.

Packning av valurnor inför transport inte sker korrekt vilket kan leda till att det saknas valmaterial i vallokalen. Valsedlar tar slut eller försvinner.

2022 har varit ett valår vilket innebär att risk för riktat sabotage ökar i jämförelse med mellanvalsår. Konsekvenser av en översvämning eller oavsiktlig brand ökar i takt med att valperioden närmar sig eftersom tidsutrymmet för att köpa in nytt material minskar. Inför val 2022 bedömdes valnämndens lagerlokal inte kunna erbjuda tillräckligt stora ytor för lagerhållning och paketering av valmaterial till nytillkomna vallokaler (18 nya vallokaler). Den ekonomiska kostnaden för att valmaterial skulle försvinna eller skadas är allvarlig men konsekvensen att valet inte kan genomföras är synnerligen allvarlig. Valnämnden identifierade därför flytt till en mer lämplig lagerlokal som direktåtgärd under 2022. Samtligt valmaterial flyttades till en bättre lämpad lagerlokal som erbjöd större ytor och som valkansliet i samarbete med stadskontorets enhet för säkerhet och beredskap samt serviceförvaltningen kunde säkerhetsanpassa till en tillbörlig säkerhetsnivå.

Med anledning av ökat behov av valmaterial och övrig utrustning till det utökade antalet vallokaler (18 st. nya), nya pandemirelaterade säkerhetsartiklar samt extra insynsskydd för att uppfylla nya lagkrav var det en större mängd material än någonsin tidigare som beställdes in och hanterades. Extra personal från Malmö stads Post och bud anlätades för att utföra sortering och paketering till röstmottagningslokaler. Detta faktum har inneburit ett stort arbete för valnämnden i att anpassa den nya lagerlokalen samt strukturera materialhanteringen inför valet.

Inför förtidsröstningen 2022 lånades 21 datorer in från Hälsa-, vård och omsorgsförvaltningen (HVOF). Samtliga kontrollerades och förbereddes innan förtidsröstningens start av IT-tekniker från IT-service.

3.1 Intern utvärdering

Den lagerlokalsflytt som genomfördes under 2022 visade sig vara absolut nödvändig för att kunna hantera det ökade antalet valmaterial och bidrog till att paketeringen av materialet förflöt generellt sett mycket bra med ett utomordentligt resultat.

Inga fall av vandalisering, inbrott, översvämningar eller brand har förekommit inför, under eller efter valet.

Det faktum att valkansliet själv ansvarade för handhavandet av de särskilt känsliga packningsmomenten samt ett välfungerande samarbete med Malmö stads Post och bud innebar ett mer korrekt förfarande och minskad arbetsbörda för valkansliet under valdagen i jämförelse med föregående RKL-val. Det material som skickades ut inför förtidsröstningen och valdagen var komplett med undantag av några enstaka artiklar som med enkelhet kunde levereras till aktuella röstmottagningslokaler inför öppnandet.

Risken att valmaterial skulle ta slut i vallokalerna hade dessutom minskat i samband med att packningen var mer generös och med bättre marginaler än vid föregående allmänna val.

Trots rapporter om valsedelssabotage detta val, saknades inte partivalsedlar på någon plats under hela förtidsröstningen eller på valdagen. De goda marginalerna tillsammans med uppmärksamma röstmottagare gjorde att tillfälliga slut på valsedlar i valsedelställen direkt kunde åtgärdas.

Inventering och beställning av grundläggande valmaterial hade gjorts redan under 2021 vilket underlättade uppskattningen av behovet av nytt material. Adresslappar anpassade efter nytillkomna valdistrikt, ändrade valdistriktsnamn och nya lokaler hanterades i god tid. Beställningen av valsedlar och valkuvert från valmyndigheten gjordes vid ett enda tillfälle under 2022 till skillnad från RKL-valet 2018 då flertalet extrabeställningar behövde göras under valperiodens gång, vilket indikerar att vår uppskattning kring mängden valmaterial varit mer korrekt under 2022.

Enskild person på valkansliet fick ett koordinerande ansvar kring paketering av valmaterial, men uppgiften involverade större delen av valkansliet som också på ett smidigt sätt deltog i färdigställandet av de valdistriktspecifika ordförandekuverten som var kompletta i samtliga valdistrikt på valdagen.

3.2 Utvärdering ordförande/vice ordföranden valdagen

Det väl tilltagna valmaterialet med bättre kvalitet var i allmänhet mycket uppskattat av röstmottagarna. Att skicka med godis till alla vallokaler uppmärksammades på flera håll som något positivt.

På en skala av fem alternativ (*Mycket bra, Bra, Varken bra eller dåligt, Dåligt* eller *Mycket dåligt*) har 65 % av alla tillfrågade ordförande och vice ordförande upplevt att insynsskydden fungerat *Mycket bra eller Bra* med att stärka väljarens valhemlighet. 19,3 % upplevde att det fungerade *Dåligt eller Mycket dåligt*.

3.3 Förslag på åtgärder

- Skyltar och etiketter till vallokalerna bör färdigställas i ett tidigare skede.
- Tidig inventering, kassering av uttjänt material och samla allt relevant material på ett och samma ställe.
- Teknisk expertis från IT-service bör finnas med på förberedande utbildningar för röstmottagare till förtidsröstningen.

4. Transport/leverans

Identifierad risk i Riskanalys 2022

Bristfällig frakt av röster från och till röstningslokaler/vallokaler.

Förtidsröster inte kommer ut till rätt vallokal i tid. Röster inte fraktas korrekt till rådhuset på valnatten. Brister i avtalskrivning med leverantörer.

Efter en direktupphandling anlätades Best Transport AB för att transportera ut valmaterial till samtliga vallokaler samt efter valdagen åter leverera valmaterialet till lagerlokal. Upphandlingsenheten har varit behjälplig vid framställning av avtal och förberedande möten har genomförts på lagerlokal för att säkerställa transport och framställning av transportschema. Best förseddes med en detaljerad körlista med kontaktpersoner och valurnorna iordningsställdes i lagerlokalen i enlighet med körlista.

Ett avtal har upprättats med PostNord kring ansvar för hantering av upphämtning, förvaring, sortering och utlämning av förtidsröster samt transport av väljarförteckningar. Upphandlingsenheten har även varit valkansliet behjälplig vid framställning av detta avropsavtal för att säkerställa att särskilda miljökrav ingått, liksom föregåtts av en dialog kring effektiva leveranser för att minska transport samt undvika felaktiga eller bristfälliga avtal som bryter mot gällande rätt. Transport av valmaterial samt byggnation av

röstlokaler i samband med förtidsröstning har genomförts av Malmö Mäss-Service.

Samtliga valdistrikt transporterade respektive vallokals kompletta röster till Rådhuset efter preliminär räkning. Mottagningen förberedes särskilt ur ett säkerhetsperspektiv med tillgång till parkering i nära anslutning till Rådhuset och med utökad bevakning. Sista valdistrikt anlände kl. 02.30

4.1 Intern utvärdering:

Ett utmärkt fungerande samarbete med Malmö Mäss-Service som har installerat röstningslokalerna med anpassning till lokalernas öppettider samt med kontinuerlig service vid behov (ex. uppkomna skador, el-arbete, skyltningar mm). Av praktiska skäl ansvarar Mäss-Service även för lagring av röstningslokalerna mellan valperioderna.

Med anledning av att röstmottagare upplevde PostNords presentation av överlämningsrutiner som otydlig vid obligatorisk utbildning så förekom det osäkerhet inledningsvis under förtidsröstningen kring denna hantering. Detta utbildningsmoment samt rutiner måste bli betydligt tydligare inför kommande val.

Under valdagen utförde PostNord leverans av förtidsröster punktligt och enligt avtal till vallokalerna. Detta trots valnämndens ökade krav på tidsmarginaler under årets val. PostNord har i övrigt varit hjälpsamma och tydliga kring tillhandahållande av information om antal inkomna förtidsröster m.m.

Best Transport ABs transport av valmaterial inför och efter valdagen har skett kländerfritt och med hög grad av flexibilitet vid behov. Best förseddes med en detaljerad körlista med kontaktpersoner, vilken Best lovordade och som med mindre justeringar ansågs vara ett utmärkt redskap för leveransen.

Vaktmästarna ansågs vara väl införstådda i sin uppgift och gjorde överlag ett mycket bra arbete med att ta hand om valmaterial vid mottagning samt vid återleverans.

4.2 Utvärdering ordförande/vice ordföranden valdagen

Samtliga vallokaler erhöll sina förtidsröster på valdagens förmiddag under förbestämt tidsintervall mellan kl. 08.00-10.00, och på ett avtalsenligt sätt. Endast en vallokal erhöll en större mängd röster som tillhörde annat valdistrikt. Dessa lämnades tillbaka till valnämnden och räknades under valnämndens uppsamlingsräkning efter valdagen.

4.3 Utvärdering vaktmästare valdagen

På en skala med fem alternativ (*Mycket bra, Bra, Varken bra eller dåligt, Dåligt och Mycket dåligt*) har 89,1 % av de svarande vaktmästarna upplevt rutinerna för transport och leverans av valmaterial som *Mycket bra eller Bra*. 11 % har upplevt rutinerna för transport och leverans av valmaterial som *Varken bra eller dåliga eller Dåligt*. Det faktum att företaget som levererar valmaterialet har lyckats upprätthålla en mycket god leverans under tre val är naturligtvis en viktig förutsättning för valets genomförande, men också för att vaktmästare vill tjänstgöra under framtida val.

4.4 Utvärdering teamledare förtidsröstning

Frågorna har besvarats på en skala av fem alternativ (*Mycket bra, Bra, Varken bra eller dåligt, Dåligt eller Mycket dåligt*). På frågan om hur väl samarbetet med PostNord har fungerat svarade 72% Mycket bra eller Bra. Däremot var det 10% som svarade Dåligt. Detta beror nästan uteslutande på att rutinerna i inledningen av förtidsröstningen inte var tillräckligt tydlig från PostNord för hämtning av röster. Problemen löstes däremot snabbt under de första dagarna och därefter fungerade rutinerna och samarbetet väl, vilket kan läsas i kommentarerna. PostNord hanterade även upphämtning av väljarförteckningarna vilket fungerade bra genomgående.

4.5 Förslag på åtgärder

- Rutiner för daglig överlämning till PostNord under förtidsröstningen måste vara tydligare för röstmottagare och för PostNords bud. PostNords medverkan på utbildningarna bör planeras bättre för en ökad tydlighet kring rutinerna.
- En uppskattning av vikt för valmaterialet bör tidigare kunna presenteras till transportör för att underlätta deras framtagande av körscheman.
- De förtidsröster som PostNord levererar till onsdagsräkningen bör kunna levereras redan på tisdagen innan onsdagsräkningen.

5. Rekrytering/bemannning

Identifierad risk i Riskanalys 2022:

Brist på röstmottagare/ordförande på valdagen

För liten rekrytering, plötslig sjukdom och annan frånvaro.

För litet intresse kring ordförandeskap.

Frånvarande vaktmästare vid vallokal

Vaktmästare uteblir på morgon inför öppnande, under valdagen eller vid avslut.

Frånvaro av personal på valkansliet under planeringsfas samt under genomförandet av valet.

Risk för att viktiga moment inte hanteras korrekt pga. sjukdom och överansträngningar bland personal, eller bristande koordinering av arbetsuppgifter.

I första hand tillfrågades röstmottagare som tjänstgjort vid föregående val. Därefter tillfrågades personer som inkommit med en intresseanmälan. Uppdraget som röstmottagare utannonserades via Malmö stads intranät Komin och gav mycket god respons.

Röstmottagare påbörjade röstmottagning i röstningslokalerna 24 augusti, och totalt rekryterades 170 st. röstmottagare för att tjänstgöra under förtidsröstning. Av dessa tjänstgjorde 32 personer som teamledare och 6 personer, indelade i tre team, som ambulerande röstmottagare. Både teamledare och ambulerande röstmottagare fick en särskild utbildning för att hantera respektive roll utöver den obligatoriska utbildningen. En stor del av röstmottagarna från förtidsröstningen tjänstgjorde även i vallokal på valdagen.

Valnämndens antagna riktlinjer avseende tillsättande av röstmottagare tillämpades vid rekryteringen. Röstmottagarnas arvode höjdes från 2 600 kr till 3 000 kr, längdförarnas och vice ordförandes arvode höjdes från 2 900 kr till 3 400 kr och ordförandes arvode höjdes från 3 500 kr till 4 000 kr. Under förtidsröstningen höjdes arvodet från 165 till 185 kr/h, och för teamledare samt ambulerande röstmottagare höjdes arvodet från 185 till 200 kr/h.

Ett noggrant arbete har lagts ner på att skapa en jämn fördelning av kvinnor och män till ordförandeuppdrag på valdagen. Åldersspridning har kartlagts och en föryngringsprocess ansågs vara nödvändig till den s.k. uppsamlingsräkningen. Med hjälp av könsuppdelad statistik kan vi konstatera att för totalt rekryterade ordföranden är könsfördelningen 52% kvinnor och 48% män.

En ansträngning har även gjorts för att placera röstmottagare i geografisk närhet till sin hemadress vilket har uppskattats av röstmottagare.

Lagförändring om krav på utökat insynsskydd för valsedelstätt har inneburit att extra röstmottagare har rekryterats för att hantera köbildningar samt garantera att ordning råder i valsedelställen. Detta i kombination med att hanteringen av förtidsröster under RKL-valet 2018 var mer tidskrävande än tidigare så uttrycktes önskemål om fler röstmottagare i vallokalerna. Inför de allmänna valen 2022 rekryterades ytterligare en röstmottagare till samtliga valdistrikt. Totalt rekryterades 1 470 st. röstmottagare för att tjänstgöra under valdagen den 11 september. Samma förändring låg till grund för en utökad rekrytering inför förtidsröstning. Majoriteten av röstlokalerna erhöll fler

röstmottagare 2022 än 2018. Inga röstlokaler hade färre än tre röstmottagare, för att säkerställa god arbetsmiljö.

113 st. vaktmästare rekryterades inför valdagen och såg till att samtliga vallokaler var öppna under valdagen. 16 st. mottagare har rekryterats till valnatten (en mindre utökning för att minska köbildning). Indirekt via Länsstyrelsen bemannade valnämnden även en mottagning på valnatten med ytterligare ca 35 personer, rekryterade av länsstyrelsen, som bidrog till att mottagningen på valnatten kunde ske tryggt och smidigt.

Under valdagen var åtta personer från valkansliet i tjänst, samt ytterligare en resursperson som förberetts för uppgiften. Minst fyra personer var under ständig bemanning av telefonslinga för att besvara frågor tillsammans med två stadsjurister. Under valdagen gjorde valnämndens ledamöter besök i vallokaler utifrån sammanställt schema med spridning över hela Malmö.

Under uppsamlingsräkningen tjänstgjorde åtta personer från valkansliet samt ledamöter från valnämnden. En stadsjurist fanns även tillgänglig via telefon under hela räkningen.

5.1 Intern utvärdering:

Det har varit stort intresse för att arbeta som röstmottagare under 2022-års förtidsröstning, valdag och onsdagsräkning. Detta har varit en nödvändig förutsättning för valnämnden att kunna bemanna 18 st. nya vallokaler detta år samt för att ha ett större antal reserver i beredskap med anledning av rådande pandemi.

Det mycket stora och positiva gensvar som följde på uppmaningen som publicerades på Komin om att skicka in intresseanmälan om tjänstgörande som röstmottagare har verkligen underlättat rekryteringsprocessen. Den reservbas på ca 200 personer som upprättades kom att vara en av nyckelfaktorerna till att samtliga vallokaler och röstningslokaler har varit fullt bemannade under hela perioden trots att ett rekordstort antal avhoppare anmälde in under förtidsröstningen och i nära anslutning till valdagen. 30 utbildade röstmottagare befann sig på valkansliet på valdagens morgon för att ersätta eventuella avhopp. Endast två av dessa reserver blev utan tjänstgöring. En bidragande faktor till detta kan nämnas den pandemikontext som bidragit till att uppvisandet av mindre symptom har föranlett avhopp. Detta har inneburit en betydligt större kraftansträngning i rekryteringsarbetet samt akut utökning av obligatoriska utbildningstillfällen i mycket nära anslutning till valdagen.

Under förtidsröstningen 2022 hade nästan hälften av de tjänstgörande röstmottagarna erfarenhet av att arbeta med förtidsröstning sedan tidigare. Resterande grupp hade själva sökt sig till Malmö stads allmänna ansökan, och intresset har därför varit stort även under allmänna val 2022. En större grupp rekryterades dels för att kunna utöka bemanningen i röstningslokalerna p.g.a.

högre belastning som en följd av de nya insynsskydden och ev. köbildning samt för att ha tillgänglig extra personal med anledning av rådande pandemi eller avhopp. Den sistnämnda gruppen hade kunnat utökas ytterligare då det var svårt för teamledarna att få tag i extra personal till röstlokalerna mot slutet av perioden, när antalet röstande ökade.

Rekryteringen av vaktmästare till vallokalerna har fungerat mycket bra. En stor andel av de vaktmästare som tjänstgjorde vid föregående val har visat intresse för att ställa upp igen, däremot har alla inte blivit tillfrågade då en del vallokaler har bytts ut.

Valkansliet har inför allmänna val 2022 genomfört en större översyn över vaktmästarnas arvoderingsystem i syfte att hitta ett mer rättvist, begripligt och administrativt hanterbart system. Ett nytt arvoderingsystem har beslutats och implementerats i samband med valet. Trots att ett antal vaktmästare har erhållit ett minskat arvode för tjänstgöring 2022 än vid tidigare val så har förändringen tagits emot väl av tjänstgörande vaktmästare.

Vaktmästarna har i allt väsentligt utfört sitt uppdrag på ett tillfredställande sätt under valdagen. Instruktionsmanualen har uppdaterats och förtydligats ytterligare sedan föregående val, och utbildningstillfället har fått ett annat upplägg där vaktmästarna bland annat har fått ta del av illustrationer på hur möbleringen i vallokalen ska se ut. Även vaktmästares administrativa chefer bjöds in till utbildning med syfte att öka förståelse för uppdraget.

Rekrytering till onsdagsräkningen skedde mycket smidigt då intresset bland ordföranden/vice ordföranden av att tjänstgöra var mycket stort.

5.2 Utvärdering ordförande/vice ordföranden valdagen

På en skala av fem alternativ (*Mycket bra, Bra, Varken bra eller dåligt, Dåligt* eller *Mycket dåligt*) har 82 % av alla tillfrågade ordförande och vice ordförande upplevt kommunikationen med valkansliet i samband med rekryteringen som *Mycket bra* eller *Bra*.

97,7% av de tillfrågade svarar att de kan tänka sig att jobba i vallokal igen.

5.3 Utvärdering vaktmästare valdagen

På en skala med fem alternativ (*Mycket bra, Bra, Varken bra eller dåligt, Dåligt* och *Mycket dåligt*) har 94,5 % av vaktmästarna svarat att de upplevt information från valkansliet som *Mycket bra* eller *Bra*. 5,5 % svarar *Varken bra eller dåligt*.

92,7% av de tillfrågade svarar att de kan tänka sig att jobba som vaktmästare i vallokal igen.

5.4 Utvärdering teamledare förtidsröstning

På en skala med fem alternativ (*Mycket bra*, *Bra*, *Varken bra eller dåligt*, *Dåligt* och *Mycket dåligt*) har 86% av teamledarna svarat att arbetsgruppen fungerade *Mycket bra* i relation till uppdraget och 90% har svarat *Mycket bra* eller *Bra* om hur rollen som teamledare fungerade. På frågan om man kan tänka sig att arbeta med förtidsröstning igen har 90% svarat *Ja*, på frågan om de kan tänka sig att vara teamledare igen har 83% svarat *Ja*. En person har angivit sin ålder som anledning till att hen inte ser sig själv arbeta i fler val.

5.5 Utvärdering valnämnden

På en skala med fyra alternativ (*Mycket bra*, *Bra*, *Dåligt* och *Mycket dåligt*) har 89 % av de svarande upplevt röstmottagarnas förmåga att organisera arbetet i vallokalen som *Bra* medan 11 % svarade *Dåligt*.

5.6 Förslag på åtgärder

- Valkansliets bemanning under mottagningen på Rådhuset bör utökas till en fjärde person som bl.a. kan ta emot telefonsamtal från röstmottagare mellan kl. 22.00-00.00.
- Ökat krav på vaktmästarnas förberedelser inför valdagen, och tydligare information om detta till vaktmästare på deras utbildning.
- Behov av fler reserver och ett fjärde ambulerande team.
- Se över ökat arvode för vice ordföranden, ordförande, teamledare och ambulerande för att underlätta rekryteringen.

6. Utbildningar

Identifierad risk i Riskanalys 2022:

Bristfällig kunskap hos- och förberedelse av röstmottagare inför val.

Röstmottagare kan ha svårighet med att följa regler och föreskrifter kring hantering av väljare, röstmottagande, rösträkning och övrig hantering.

Upplägg och innehåll i de förberedande utbildningarna riktade till röstmottagare och vaktmästare har anpassats efter deltagarnas uppdrag och tidigare erfarenheter; utbildningar särskilt riktade till ordförande/vice ordföranden respektive erfarna röstmottagare och nya röstmottagare. Även utbildningarna inför förtidsröstning har anpassats efter uppdrag; teamledare, ambulerande röstmottagare och övriga röstmottagare. Tidigare utvärderingar har uttryckt ett behov bland röstmottagarna om mer praktiska inslag vilket föranledde rekrytering av tre utbildare med lång praktisk erfarenhet av arbete i

vallokal (nationellt och internationellt) samt en stadsjurist med gedigen erfarenhet av samordning av val. Valchef och personal från valkansliet deltog vid samtliga utbildningar för att säkerställa att informationen var enhetlig för alla deltagare samt för att kunna svara på särskilda frågor kring lokala instruktioner.

Sammanlagt har 22 utbildningstillfällen planerats inför valet. Samtliga utbildningstillfällen genomfördes enligt planering samt ytterligare ett utbildningstillfälle i nära anslutning till valdagen med anledning av ett stort antal avhopp. Utbildningarna har varit anpassade efter den målgrupp de har riktat sig till; röstmottagare under förtidsröstning, teamledare/ambulerande röstmottagare under förtidsröstning, erfarna respektive oerfarna röstmottagare samt ordförande/vice ordföranden för valdagen, vaktmästare för valdagen, mottagare under valnatten samt rösträknare under den s.k. onsdagsräkningen. Totalt har ca 1 800 personer genomgått förberedande utbildningar.

I samband med de obligatoriska utbildning inför valdagen har instruktioner delats ut. Instruktionerna har utformats av valkansliets personal, där man har skapat ett samlat dokument som innehåller det mest väsentliga från valmyndighetens handledning kompletterat med särskilda lokala instruktioner. Detta har varit tidskrävande arbete som inneburit ökad tydlighet med syfte att undvika dubbla budskap och förvirring. Den framtagna handledningen har i enlighet med nya lagkrav godkänts av stadsjurist.

Vid de obligatoriska utbildningarna för röstmottagare som tjänstgjorde under förtidsröstningen har personal från PostNord har deltagit för att instruera kring postrutiner för rösthanteringen, samt personal från stadskontorets enhet för säkerhet och beredskap om säkerhetsrutiner. Teamledare och ambulerande röstmottagare har inför uppdraget också erbjudits en digital utbildning av Räddningstjänst Syd, Vuxen-HLR och första hjälpen, för ökad trygghet. De obligatoriska utbildningstillfällena för röstmottagare under förtidsröstningen har varit arvoderade.

Samtliga obligatoriska utbildningar har innehållit ett utbildningsmoment kring säkerhet och beredskap som presenterats av personal från Malmö stads enhet för säkerhet och beredskap.

6.1 Intern utvärdering:

Utbildningarna inför valet har fokuserat särskilt på nämndbeslut kring ordning i valsedelställen, på nya lagkrav kring stärkt valhemlighet samt förberedelser för befärade köbildningar i form av valsedelstationer och förslag på möblering för att underlätta flöden m.m. Detta till trots har synpunkter inkommit kring röstmottagarnas hantering av valsedlar i röstningslokalernas valsedelställ. Köerna har varit längre under förtidsröstningen och valdagen än vid tidigare val, men har hanterats på ett bra sätt och har inte bidragit till att någon vallokal har behövt stänga senare. Förhållningsreglerna måste vara ännu tydligare och

fler praktiska moment bör inkluderas vid utbildningstillfällena inför kommande val så att inga tvivel finns på detta område bland röstmottagarna.

Administrationen av utbildningarna underlättades starkt av Kaskelotsystemet. Röstmottagare kunde med lätthet anmäla sig och vid behov byta utbildningstillfälle på egen hand. Utbildningslokaler (Stadshuset och Rådhuset) var logistiskt lämpliga och praktikaliteter som bokningar, inläpp, fika mm fungerade mycket väl.

Utbildningarnas långa praktiska valerfarenheter gav utbildningarna en mer praktisk inriktning vilket har uppskattats. En utökning till fyra utbildare har också minskat valadministrationens sårbarhet vid eventuella sjukdomsfall eller behov av extra insatta utbildningar.

De praktiska misstag som skett vid röstningsförfarandet tyder på att vikten av noggrannhet bör poängteras ytterligare vid utbildningar inför kommande val.

Den presentation som personal från stadskontorets enhet för säkerhet och beredskap gav under utbildningarna var mycket uppskattad och valkansliet upplever att denna har haft en lugnande inverkan på röstmottagarna.

6.2 Utvärdering ordförande/vice ordföranden valdagen

På en skala av fem alternativ (*Mycket bra, Bra, Varken bra eller dåligt, Dåligt* eller *Mycket dåligt*) har 79,1 % av alla tillfrågade ordförande och vice ordförande upplevt de obligatoriska utbildningarna *Mycket bra* eller *Bra*.

De tillfrågades kommentarer visade en stor variation kring huruvida utbildningarna ansågs behöva vara längre och mer djuplodande respektive kortare med fokus på nyheter. Detta visar på svårigheten att anpassa utbildning efter behov. I linje med detta har uppdelningen av utbildningarna utifrån erfarenhet varit något som uppfattats positivt av utbildningsdeltagarna.

I utvärderingarna nämndes också en önskan om mer praktiska moment men också mer råd och tips.

Utbildningsmaterialet skickades ut till deltagarna i samband med kallelsen till utbildningen och de gavs även möjlighet att skicka in frågor i förväg som de ville få svar på vid utbildningstillfället, något som varit uppskattat bland röstmottagarna. Utbildningsmomentet kring trygghet och säkerhet har också blivit särskilt utpekat i utvärderingarna som ett uppskattat element.

6.3 Utvärdering vaktmästare valdagen

På en skala med fem alternativ (*Mycket bra, Bra, Varken bra eller dåligt, Dåligt* och *Mycket dåligt*) har 83,6 % av vaktmästarna svarat att de utbildningstillfället som *Mycket bra* eller *Bra*. 10,9 % svarar *Varken bra eller dåligt* och 5,4 % upplevde utbildningen som *Dåligt* eller *Mycket dåligt*. Under utbildningen såväl som i utvärderingsenkäten framfördes synpunkter om att arvodet var för lågt i förhållande till antalet arbetstimmar. Med anledning av att deras uppdrag kräver en del för- och efterarbete i samband med valdagen finns ett önskemål om att arvoderingen ses över inför kommande val.

Vaktmästarna fick ta del av skriftliga instruktioner kring uppdraget som skickades ut i förväg.

6.4 Utvärdering teamledare förtidsröstning

På en skala med fem alternativ (*Mycket bra, Bra, Varken bra eller dåligt, Dåligt* och *Mycket dåligt*) har 76% av teamledarna svarat att de obligatoriska utbildningarna förberedde arbetet i röstningslokalen *Mycket bra* eller *Bra*. Några av kommentarerna nämner PostNords genomgång som otillräcklig, fler praktiska moment efterfrågas samt förslag om separata utbildningar för erfarna och oerfarna röstmottagare.

6.5 Utvärdering valnämnden

På en skala med fem alternativ (*Mycket bra, Bra, Dåligt, Mycket dåligt, Deltog inte*) har 22,2 % av alla tillfrågade upplevt informationen och innehållet på utbildningarna som *Mycket bra* och 77,8 % upplevde det som *Bra*. Samtliga tillfrågade deltog vid något av de obligatoriska utbildningstillfällena för röstmottagare. I utvärderingarna framfördes synpunkter på att utbildningarna bör bestå av mer praktiska moment och tydligare genomgång av valsedlarna och deras placering i valsedelställen.

6.6 Förslag på åtgärder

- Mer praktiska inslag på utbildningarna för hantering av valsedlar (särskilt för nya röstmottagare) samt för daglig överlämning av förtidsröster till PostNord.
- Se över bestämmelser för arvodering för deltagande vid utbildningar.
- Större utrymme bör lämnas för valmyndighetens filmer under utbildningarna.
- Vid någon av utbildningarna prova en större lokal med större antal deltagare.

7. Mottagande av synpunkter och klagomål

Identifierad risk i Riskanalys 2022:

Bristande hantering av synpunkter och klagomål.

Risk att mottagning/ insamling av synpunkter från allmänhet inte hanteras på ett systematiskt sätt av röstmottagaren pga bristande rutiner eller okunskap.

Valkansliet brister i sammanställning, förståelse och hantering av inkomna synpunkter.

Valkansliet har arbetat utifrån en skriftlig rutin för hantering av inkomna synpunkter från incidentrapporter, mail, telefonsamtal, dagrapporter, protokoll och utvärderingar. Valkansliet har utifrån Valmyndighetens rutin för incidentrapportering skickat in incidenter som uppstått under förtidsröstningsperioden såväl som under valdagen. Samtliga synpunkter som har inkommit via mejl har diarieförts i ett samlingsärende i dokument- och ärendehanteringssystemet Platina.

Valkansliet har i samarbete med stadskontorets enhet för säkerhet och beredskap sammanställt en incidentrapport för röstmottagare att anmäla in incidenter av olika karaktär samt en rutin att allvarliga incidenter omedelbart rings in till valkansliet. Information kring rutiner och hantering av den framtagna incidentrapporten har delgivits samtliga röstmottagare vid obligatoriska utbildningar.

Ordförande och viceordförande (420 st.) gavs möjlighet att lämna synpunkter och kommentarer via en digital utvärdering. Denna möjlighet gavs även tjänstgörande vaktmästare (113 st.) samt teamledare och ambulerande röstmottagare under förtidsröstningen. En digital utvärderingsenkät har även skickats ut till valnämnden kring deras observationer under förtidsröstningen och i vallokalerna på valdagen.

7.1 Förslag på åtgärder

- Valkansliets bemanning ska utbildas kring hantering av rättshaveristsikt bemötande och allmänna lagar och bestämmelser kring hantering av inkomna synpunkter.

8. Arbetsmiljö

Identifierad risk i Riskanalys 2022:

Frånvaro av personal på valkansliet under planeringsfas samt under genomförande av valet.

Risk för att viktiga moment inte hanteras korrekt pga. sjukdom, överansträngningar, eller bristande koordinering av arbetsuppgifter.

Risk för utbrändhet hos kanslipersonal.

En hög arbetsbelastning och stressig arbetssituation kan bidra till att personal hamnar i utbrändhet. Tidigare negativa konsekvenser på personals välmående påtalar denna risk och har bidragit till ny organisation.

Mindre utrymmen på ny arbetsplats.

Valkansliet kommer under året flytta till mer trångbodda lokaler samt mindre tillgång till möteslokaler. Detta kan vara ett irritationsmoment och leda till koncentrationsproblem.

Försämrad fysisk och psykosocial arbetsmiljö som effekt av arbete hemifrån.

Med anledning av Covid-19 en försämrad fysisk och psykosocial arbetsmiljö som effekt av arbete hemifrån

Valnämnden förfogar över en permanent valorganisation vilket är en god förutsättning för att skapa ett gediget institutionellt minne och möjlighet att inleda förberedande arbete i god tid inför val. Gemensamma avstämningar har löpande genomförts på valkansliet vilket bidragit till en gemensam överblick kring de olika ansvarsområden och på så vis minskad sårbarhet i organisationen för sjukdom eller annan form av frånvaro. Ingen sjukdom eller oplanerad frånvaro har påverkat valorganisationen i samband med val 2022.

Under 2020 flyttade valkansliet från Uven till Stadshuset. Detta har upplevts som positivt med bättre förutsättningar till samarbete med viktiga motparter, avdelningar, förvaltningar och inte minst tillgång till utbildningslokaler. Arbetet med förtidsröstning kräver extra utrymme, utöver befintlig lagerlokal, för att tillfälligt lagerhålla material på kontoret. Detta bedömdes vara möjligt på Stadshuset.

Valadministration och genomförandet av val innebär stundtals en väldigt hög arbetsbelastning och stress med intensiv uppvaktning från många aktörer som media, röstmottagare, politiska partier, väljare och allmänhet. För att skapa förutsättningar för en god arbetsmiljö med utrymme för vila har ett arbetsschema sammanställts för valkansliets bemanning under de mest

intensiva åtta veckorna. Dessutom har en väldigt detaljerad planering tagits fram för valdagen.

För att under valdagen skapa en hanterbar arbetssituation, minska stress så mycket som möjligt och samtidigt förmå att förmedla god information till medborgare anlidades ytterligare två resurspersoner på valkansliet för att svara på frågor och vid behov transportera reserver och material till vallokalerna. Valkansliet utökades också med två tjänstgörande stadsjurister.

Valkansliets personal har deltagit i gemensamma APT på enhetsnivå samt genomfört egna APT för att lyfta arbetsmiljöfrågor som påverkar trivsel och motivation. Valkansliet har också regelbundet genomfört egna veckovisa verksamhet/avstämningsmöten på sektionsnivå för att bl.a. bredda kunskapen inom kansliet, effektivisera arbetssätt, fånga upp svagheter/brister, koordinera arbetsmomenten samt minska stuprörsarbete med den sårbarhet som detta innebär.

Under valperioden var smittspridningen av Covid-19 relativt låg, och inga särskilda restriktioner eller rekommendationer var utfärdade. Detta möjliggjorde för valkansliet att arbeta på arbetsplatsen i hög utsträckning och att genomföra de obligatoriska utbildningarna fysiskt. Valnämnden hade beredskap för ett läge med ökad smittspridning och alla röstmottagningslokaler var under valperioden utrustade med plexiglas, handsprit och ansiktsmasker för att bidra till trygghet och säkerhet för väljare och röstmottagare. Pandemin har däremot försvårat valnämndens arbete genom att bidra till en betydligt högre andel avhopp bland röstmottagare nära inpå valet med anledning av uppvisade symptom.

8.1 Intern utvärdering:

Valkansliets personal upplevde det gemensamt framtagna arbetsschemat för den mest hektiska valperioden (åtta veckor) som positivt för att värna om dygns- och veckovila och samtidigt säkerställa bemanning vid telefontider, kvällsutbildningar och inte minst bemanning under valdagen. Dock upplevdes det fastlagda arbetsschemat vid vissa tillfällen också som begränsande och bidragande till en minskad flexibilitet.

Arbetsschemat för de i valkansliet som ansvarade för förtidsröstningen var under valet mer överensstämmande med det faktiska behovet än vid föregående val vilket har inneburit att personalens arbete och vila bättre har kunnat följa schemat.

De extra personer som särskilt anlidades på valkansliet under valdagen då arbetsbelastningen beräknades bli som högst innebar en nödvändig förbättring av arbetsmiljö under det mest intensiva arbetet.

Trots ansträngningar för att mildra konsekvensen av det stressfyllda valarbetet så visar en anonym medarbetarenkät som genomförts i nära anslutning till valet att personal upplever att det saknas ork efter arbetsdag och att det är svårt att hinna med alla uppgifter. Svaren antyder också om att trivseln är fortsatt god på valkansliet med höjd positiv känsla av att gå till jobbet i jämförelse med föregående år. Även möjlighet till återhämtning upplevs som god.

Vad beträffar röstmottagarnas arbetsmiljö har några nya vallokaler under valdagen (oftast sporthallar) i vissa avseenden inneburit sämre möjlighet till att förvara personliga ägodelar och plats för raster. Detta är också upplevelsen av de nya moduler som prövats under förtidsröstningen. En utökning av bemanning under både förtidsröstningen och under valdagen har dock gett bättre möjligheter till att fördela arbetsuppgifter på ett mindre ansträngande sätt.

Samtliga ambulerande röstmottagare utrustades med personlarm, men ingen rapporterade in någon hotfull eller våldsamt händelse. Samtliga upplevde stor tacksamhet från väljarna och teamen.

Däremot har ett kränkande påhopp från en partirepresentant rapporterats in vid ett tillfälle under förtidsröstningen. Samordnare för förtidsröstningen och valchef har haft personliga samtal med de närvarande röstmottagarna. De har erbjudits ny placering men avböjt då de känt stöd från valkansliet och sin arbetsgrupp. I dialog med röstmottagarna har valkansliet valt att upprätta en polisanmälan. Även på valdagen skedde ett kränkande verbalt påhopp av väljare vid ett tillfälle som rapporterades in i efterhand.

8.2 Förslag på åtgärder

- Bemanningen under förtidsröstningen/valdag bör utökas på valkansliet för att skapa en bättre arbetsmiljö under den mest ansträngda valperioden (ex bemanning av telefon under valdagen).
- Inventera kompetens och personalresurser inom organisationen för att säkerställa intern kompetensförsörjning och beredskap för eventuella extraval. 3) Inventera utrymmen för röstmottagare att lägga personliga tillhörigheter och för att kunna ta raster. Detta särskilt på gymnastiksal, sporthallar och i anslutning till röstningslokaler vid förtidsröstningen.
- Översyn kring säkerhet, städ och lämpliga arbetsredskap i samband med arbete i valnämndens lagerlokal.

9. Information

Identifierad risk i Riskanalys 2022:

Risk för misskrediterande information.

Risk för anklagelser och misskrediterande information på sociala medier riktad mot det svenska valsystemet och den kommunala valadministrationen.

I samarbete med stadskontorets kommunikationsavdelning har hemsidan kontinuerligt uppdaterats med relevant information riktad till allmänheten kring förtidsröstning och röstning på valdagen. Hemsidan har också kompletterats med bilder och länkar.

Valkansliet har haft tillgång till informationstjänst för omvärldsbevakning av traditionell media samt social media om än i mer begränsad utsträckning. Stadskontorets kommunikatörer har även försett valkansliet med viktig information kring information som cirkulerar på sociala medier och som krävt förtydligande svar från valkansliet.

Valkansliet har även vid detta val samarbetat med Funktionsstödsförvaltningen i framställandet av en valguide riktad till personer med funktionsnedsättning. Ordförande i valnämnden och valchef har deltagit vid Malmö stads Råd för funktionshinderfrågor i syfte att informera och svara på frågor från föreningslivet. Valsamordnare har medverkat i en informationsfilm som skapats av funktionsstödsförvaltningen inför valet.

Valnämnden har tillsammans med sitt valkansli genomfört presskonferens för att informera inför valet.

9.1 Intern utvärdering:

I samarbete med kommunikationsavdelningen har relevant information uppdaterats på hemsidan efter uppkomna behov. Hemsidan har utvecklats med bilder men kan förbättras ytterligare med vägbeskrivningar till röstningslokalerna.

Mediabevakningen har varit väldigt stark under valet 2022, och valkansliet har medverkat i TV, tidningar, radio, interna kommunala informationsfilmer. Valkansliets tillgång till tekniska informationstjänster har varit användbara verktyg i valnämndens omvärldsbevakning och av stor vikt för att kunna hantera farhågor om långa köer, desinformation och ryktesspridning samt enskilda mindre politiska partiers kampanjande på ett förtroendeingivande, korrekt och transparent sätt. Stadskontorets kommunikatörer har därtill försett valkansliet med viktig information kring information som cirkulerar på sociala medier och som har krävt förtydliganden från valkansliet.

9.2 Förslag på åtgärder

- Samtliga partier bör inför valet bjudas in till stadshuset för att delges information kring lagar och nämndbeslut avseende distribution av namnvalsedlar och andra lokala förhållningsregler.
- Mer informationsspridning kring eventuellt kvällsöppethållande.
- Information på hemsidan kan förbättras ytterligare.
- En tidigare start av omvärldsbevakning av valet i social media.

10. Säkerhet

Identifierad risk i Riskanalys 2022:

Incidenter som sabotage, stök och upplevelse av otrygghet i vallokaler/röstningslokaler.

Individer uppför sig hotfullt, aggressivt eller förstör/avlägsnar valmaterial.

Risk att ambulerande röstmottagare utsätts för hot och våld.

Ambulerande röstmottagare gör enskilda besök hemma hos människor vilket kan innebära att röstmottagare kan hamna i hotfulla situationer.

Löpande möten har genomförts med samverkansgrupp bestående av stadskontorets enhet för säkerhet och beredskap, polismyndigheten och kommunalrådsavdelningen.

Valkansliet har sammanställt en riskanalys och en rad tänkbara scenarier som har fungerat underlag till den kriskommunikationsplan som tagits fram tillsammans med enheten för säkerhet och beredskap och kommunikationsavdelningen.

Personal från stadskontorets enhet för säkerhet och beredskap har presenterat ett säkerhets- och trygghetsmoment vid samtliga obligatoriska utbildningarna riktade till röstmottagare.

Under förtidsröstning har ambulerande väktare varit tillgängliga vid behov och två särskilda tjänstemän från enheten för säkerhet och beredskap har varit i beredskap under hela valperioden.

Kontakt har etablerats mellan teamledare och vakter på respektive röstningsställe under förtidsröstningen. Extra vakter har ambulerat under förtidsröstning samt under valdagen.

Sammanlagt har 94 noteringar i dagrapport samt incidentrapporter inkommit till valkansliet under förtidsröstningen. 39 av dessa är valsedelrelaterade, och varierar i karaktär. Ett 20-tal visar aktiva försök att sabotera valsedlarnas ordning och övriga är rimligt att tolka som oavsiktliga. Anledningen till att så många fall har kommit in kan tänkas vara delvis att valsedlarna i år omfattats av en skärpt lagstiftning och varit skyddade från insyn, vilket gjort att det varit enklare att sabotera. Delvis kan det också bero på att valkansliet varit noggranna under utbildning och kontinuerligt under förtidsröstning att kommunicera vikten av att rapportera in valsedelrelaterade incidenter.

Övriga noteringar och incidenter varierar i allvarlighetsgrad. En av incidenterna beträffade ett rasistiskt påhopp på röstmottagare. Det inträffade påhoppet under förtidsröstningen har följts upp med utsatt röstmottagare enligt framtagen rutin och resulterat i att en polisanmälan upprättats.

Totalt har rapport om 24 incidenter kring ordning och säkerhet sammanställts under valdagen. Av dessa incidenter är 12 st. valsedelrelaterade pga. oordning i valsedelstall, 3 st. tillfälliga avbrott pga. utlösta brandlarm, 5 st. stökiga partirepresentanter, 2 st. irritation pga. kö samt 1 st. främlingsfientligt muntligt påhopp.

Samtliga ambulerande röstmottagare utrustades med personlarm, men ingen rapporterade in någon hotfull eller våldsam händelse. Samtliga upplevde stor tacksamhet från väljarna och teamen.

Incidentrapporterna finns på valkansliet och har digitalt sammanställts i ett gemensamt dokument.

10.1 Intern utvärdering:

Röstmottagare kan anses ha följt rutiner för incidentrapportering under förtidsröstningen och under valdagen. Större delen av inrapporteringar avser ordning i valsedelstall då röstmottagare har behövt komplettera, samt att partirepresentanter har haft synpunkter på att röstmottagare inte ansvarar för namnpartisedlar.

Väktare har tillkallats vid enstaka tillfällen under förtidsröstningen, varav en händelse resulterade i att en polisanmälan upprättats. Under valdagen tillkallades ambulerande vakt vid ett tillfälle då ett politiskt parti ansågs genomföra kampanjliknande aktiviteter i nära anslutning till vallokal. Att röstmottagare under förtidsröstningen har rapporterat kränkande uttalanden stärker ytterligare valnämndens uppfattning om att bemötande av rasism i röstningslokaler även fortsättningsvis bör inkluderas i de förberedande utbildningarna.

Röstningen avbröts tillfälligt på tre vallokaler under valdagen med anledning av att brandlarm utlöstes. Röstmottagare hanterade situationen enligt rutin och kort därefter kunde röstningen återupptas.

Valkansliet upplever att valnämndens framtagna tänkbara scenarier har varit ett stöd för mentala och praktiska förberedelser. Valnämndens system för incidentrapportering har också varit till hjälp för valkansliet att skapa en större helhetsbild kring valsituationen och därmed också kunna ta sitt arbetsgivaransvar gentemot röstmottagarna.

10.2 Utvärdering ordförande/vice ordföranden valdagen

Åtta rapporter har inkommit relaterade till upplevelse av otrygghet i vallokal under valdagen; stökiga partirepresentanter, irritation med anledning av kö samt en händelse av kränkande tillmäle under valdagen. Detta är dock att betrakta som att vallokalerna överlag har upplevts som trygga och säkra av både väljare och röstmottagare.

10.3 Förslag på åtgärder

- Fortsatt samverkan och fortbildning av MSB, SKR tillsammans med kommunikation även mellan valår.
- Omvärldsbevakning även mellan valår.

11. Övrigt

Valkansliet anser att hanteringen av det nyintroducerade insynsskyddet har bidragit till ökad valhemlighet under val 2022. Däremot har den nya röstningsförfarande inneburit att röstningsproceduren tar längre tid per väljare med längre köer än vad väljarna är vana vid som följd. Köbildning är något som uppmärksammats nationellt i media inför och under valet, och därmed inneburit ett orosmoment som valnämnden i god tid har förberett sig för genom bl.a. ökad bemanning, fler valsedeställ, större lokaler och goda förutsättningar för/uppmuntran till förtidsröstning. Dessa förberedelser kan betraktas som bidragande faktorer till att köerna inte har inneburit den befärade problematik som det rapporterats om på nationell nivå.

Farhågor om eventuella rykten om valfusk och desinformation har inte besannats, och därmed inte heller tagit resurser i anspråk från valnämnden.

Det faktum att valnämnden har tagit ett större ansvar för lagerhållning av mindre partiers valsedlar och namnvalsedlar i röstmottagningslokal samt för placeringen av dem i valsedelställen har inneburit logistiska utmaningar för valnämnden. Kommunikationen med partierna bör förbättras kring hur överlämningen bör se ut för att undvika missförstånd inför kommande val.

I likhet med tidigare genomförd val har misstag gjorts som föranlett att en väljare nekats möjlighet att rösta på valdagen eftersom personen redan var markerad i röstlängden som röstat. Personen informerades på plats om möjlighet att lämna in överklagan till valprovsnämnden.

I en överklagan till valprovsnämnden påstods felaktigheter ha skett i tillhandahållandet av valsedlar i en vallokal på valdagen. Valnämnden har på begäran av Valmyndigheten skickat in ett yttrande i ärendet.

12. Uppföljning av utvärdering 2019

Efter EU-val 2019 gjordes en utvärdering med förslag på förbättringsåtgärder. Dessa har funnits med vid planering av allmänna val 2022. Nedan beskrivs de förslag som gjordes på åtgärd 2019 samt de åtgärder som faktiskt genomfördes.

12.1 Valadministration

Förslag på åtgärder 2019

- 1) Införa en rutin som säkerställer att inga systemuppgraderingar av Kaskelot genomförs från det att rekryteringsprocessen inleds.
- 2) Översyn av valdistrikten 2020 - 2021.
- 3) Se över så att informationen på hemsidan uppfyller tillgänglighetskrav.

Åtgärder 2022

- 1) Inför valperioden har valkansliet säkerställt med Malmö stads interna IT-avdelning och leverantör för valnämndens valadministrativa system (Kaskelot) att inga uppdateringar skulle ske som kunde försvåra administrationen. Det administrativa systemet fungerade klanderfritt under hela perioden, och denna rutin ska läggas in i allmän planering inför kommande val.
- 2) Översynen genomfördes enligt tidsplan, beslut fattades i valnämnd, kommunfullmäktige och slutligen i Länsstyrelsen med 18 st. nya valdistrikt.
- 3) Kommunikationsavdelningen säkerställer tillgängligheten.

Förslag på åtgärder 2024

- 1) Önskemål om att timmar och timlön ska kunna läggas in direkt i Kaskelot ska framföras till leverantör.
- 2) Vi behöver tillgång till fler än fyra telefoner på valdagen, och en ökad bemanning för att hantera valdagen.
- 3) En bättre fungerande telefonkö bör skapas på valkansliet under valdagen.

4) Det finns ett större behov av ambulerande röstmottagare, vid allmänna val bör det finnas fyra ambulerande team. En person på valkansliet bör ha särskilt fokus på administration av ambulerande röstmottagare. Den hjälp som Kontaktcenter (KC) erbjöd tog mycket tid och arbete från valkansliet i relation till den effektivitetsvinst som KC bidrog till. Samarbetet var långt från optimalt med tekniskt krångel, otydliga rutiner och missförstånd hos beställare av tjänsten. Om detta ska fungera krävs bättre samarbete och tydligare beskrivning av arbetsprocessen.

12.2 Lokaler

Förslag på åtgärder 2019

- 1) Fortsätta arbetet med att ersätta förskolor med större lokaler och sporthallar.
- 2) Tydliggöra vilka rum som ska användas som vallokal i respektive byggnad.
- 3) Etablera kontakt med skolledningen på en mer central nivå.
- 4) Etablera kontakt med lokalsamordnare på förvaltningsnivå.
- 5) Samordna öppettiderna för biblioteken under förtidsröstningen.
- 6) Tydlig genomgång av valsedelställets placering tidigt i processen av val av röstningslokaler.

Åtgärder 2022

- 1) Valnämnden har ersatt ett antal förskolor och skolsalar med gymnastiksalor och sporthallar. Under valet har endast fyra förskolor ansetts nödvändiga att använda som vallokaler. Kontakt med fritidsförvaltningen och grundskoleförvaltningen har tagits i ett tidigt skede för att beskriva lokalbehov och säkerställa bokningar.
- 2) Beskrivning av specifika rum i lokaler finns inlagt i Kaskelot, men bör uppdateras. Svårt för vaktmästare att bestämma i förväg. Inkomna synpunkter bör ligga till grund för urval av vallokaler.
- 3) Valkansliets kontakt med skolorna har främst legat på skolledningsnivå för att säkerställa lokala bekräftelser. Information/beslut har även skickats till central förvaltningsnivå.
- 4) Kontakt med lokalsamordnare har upprättats kring tillgänglighet.
- 5) Valkansliet har efterfrågat detta från kulturförvaltningen och enskilda bibliotek, men utan framgång. Inte heller har valnämnden lyckats hitta en lösning med kulturnämnden.
- 6) Enstaka röstmottagningslokaler har bedömts som olämpliga med anledning av behovet av större ytor. Även för förtidsröstning bör valnämnden söka sig mot större lokaler.

Förslag på åtgärder 2024

- 1) Fortsätta arbetet med att ersätta mindre vallokaler med större gymnastiksalor och sporthallar.
- 2) Se över bättre möjligheter till förvaring av valmaterial och personliga tillhörigheter i de nya röstmottagningslokalerna.

- 3) Organisera en bättre logistisk samordning i de större anläggningarna, förslagsvis utse samordnare för att hantera inlämnade namnvalsedlar och valsedelställsstationer samt eventuellt utöka vaktmästarens ansvarsområde kring logistiken.
- 4) Öka kraven på vaktmästarnas iordningställande av vallokaler inför valdagen.
- 5) Vid obligatoriska utbildningar informera om att stationer med valsedelställ är att föredra i de fall då lokalerna tillåter detta. Slutligt beslut bör dock fortfarande ligga hos ordföranden.
- 6) Valnämnden bör kontakta kulturnämnden för att sträva efter gemensamma öppettider för biblioteken under förtidsröstningen.
- 7) Utveckla det KS-beslut som valnämnden initierar för att uppmana samtliga nämnder att vara behjälpliga.
- 8) Se över reglerna kring vad som gäller avseende placering av valsedlar i valbåsen.

12.3 Valmaterial

Förslag på åtgärder 2019

- 1) Undersöka möjligheter till annan lagerlokal för optimal förvaring och paketering innan val 2022.
- 2) Noggrann inventering även inför val 2022, såväl beställt valmaterial som urnor.
- 3) Översyn av urnor i avseende adresslappar och valsigill. Detta bör ske i god tid innan valet äger rum för att ge möjlighet till inköp och leverans av nya urnor.
- 4) Utskriven materiallista bör skickas med i urnorna under valet 2022.
- 5) En tydlig och gedigen planering av packningsförfarandet för att säkerställa att packningen blir klar i tidigt skede och under rimligt tempo.

Åtgärder 2022

- 1) Inför 2022 har en lämpligare lagerlokal identifierats och avtal undertecknats. Den nya lagerlokalen erbjuder ytor som svarar upp för valnämndens ökade behov (material för 18 st. nya valdistrikt). Den nya lokalen har under 2022 i hög grad motsvarat valnämndens ökade behov av en mer lämplig lagerlokal.
- 2) En tidig inventering har underlättat flytt av lagerlokal och sortering av valmaterial. Enstaka kompletteringar har dock fått beställas.
- 3) Valurnor till nytillkomna valdistrikt införskaffades i tidigt skede redan i samband med nämndbeslut om utökat antal valdistrikt.
- 4) Materiallista fanns i alla vallokaler.
- 5) Framgångsrikt med två särskilt ansvariga på valkansliet, och ett bra samarbete med Post och Bud. Stickprov har genomförts löpande. Särskilt känsligt material packades av valkansliet. Arbetet har krävt flexibilitet gentemot valmyndigheten som gjorde en rad sena ändringar.

Förslag på åtgärder 2024

- 1) Skyltar och etiketter till vallokalerna bör färdigställas i ett tidigare skede.

- 2) Tidig inventering, kassering av uttjänt material och samla allt relevant material på ett och samma ställe.
- 3) Teknisk expertis från IT-service bör finnas med på förberedande utbildningar för röstmottagare till förtidsröstningen.

12.4 Transport/leverans

Förslag på åtgärd 2019

- 1) Översikt av avtalet med PostNord för att utforska möjligheter till förbättringar.

Åtgärder 2022

- 1) I avtalet med PostNord inkluderades ansvar för upphämtning av väljarförteckningarna, vilket var en mycket lyckad effektiviseringsåtgärd. I avtalet med PostNord infördes kravet om att samtliga förtidsröster skulle vara levererade till vallokaler sorterade efter röstlängd på valdagen senast kl. 10.00. Detta fungerade mycket väl och möjliggjorde för röstmottagare att hantera förtidsröster betydligt snabbare under valdagen.

Förslag på åtgärder 2024

- 1) Rutiner för daglig överlämning till PostNord under förtidsröstningen måste vara tydligare för röstmottagare och för PostNords bud. PostNords medverkan på utbildningarna bör planeras bättre för en ökad tydlighet kring rutinerna.
- 2) En uppskattad vikt av valmaterialet bör tidigare kunna presenteras till transportör för att underlätta deras framtagande av körscheman.
- 3) De förtidsröster som PostNord levererar till onsdagsräkningen bör kunna levereras redan på tisdagen innan onsdagsräkningen.

12.5 Rekrytering/bemanning

Förslag på åtgärder 2019

- 1) Se över rekryteringsbasen för förtidsröstningsmottagare.
- 2) Se över rekryteringen av vaktmästare.
- 3) Översyn av arvoderingsystemet.
- 4) Utöka valkansliets bemanning på Rådhuset under valnatten från två till tre personer.

Åtgärder 2022

- 1) Ungefär hälften av röstmottagare under förtidsröstningen var erfarna röstmottagare. En lämplighetsbedömning har gjorts i nära anslutning efter valet utifrån iakttagelser och inkomna synpunkter.
- 2) Rekryteringen har fungerat väldigt smidigt, och vaktmästarnas administrativa chefer bjöds också in till förberedande utbildningar. Ingen frånvaro under valdagen.

- 3) Arvoderingssystemet har förändrats med syfte att skapa ett mer rättvist, begripligt och administrativt effektivt system. Förändringen har uppfyllt sitt syfte, dock med en del klagomål från vaktmästare som sänkt sitt arvode med det nya systemet.
- 4) Valkansliets bemanning ökades från två till tre på Rådhuset vilket effektiviserade arbetet och innebar bättre arbetsförhållanden för kanslipersonalen.

Förslag på åtgärder 2024

- 1) Valkansliets bemanning under mottagningen på Rådhuset bör utökas till en fjärde person som bl.a. kan ta emot telefonsamtal från röstmottagare mellan kl. 22.00-00.00.
- 2) Ökat krav på vaktmästarnas förberedelser inför valdagen, och tydligare information om detta till vaktmästare på deras utbildning.
- 2) Behov av fler reserver och ett fjärde ambulerande team.
- 3) Se över ökat arvode för vice ordföranden, ordförande, teamledare och ambulerande för att underlätta rekryteringen.

12.6 Utbildningar

Förslag på åtgärder 2019

- 1) Digitalt utskick av instruktioner i förväg till röstmottagare.
- 2) Ge röstmottagarna möjlighet att skicka in frågor i förväg som sedan besvaras på utbildningarna.
- 3) Frågestund i slutet av varje utbildning.
- 4) Tydlig information på utbildningar kring vaktmästarnas/ordförandens ansvarsområden.

Åtgärder 2022

- 1) Digitala utskick gjordes inför valdagen och var mycket uppskattat.
- 2) Frågor i förväg efterfrågades från valkansliet, men uteblev.
- 3) Efter samtliga utbildningar fanns utrymme för frågor.
- 4) Ansvarsområden har förtydligats, men bör förtydligas ytterligare.

Förslag på åtgärder 2024

- 1) Mer praktiska inslag på utbildningarna för hantering av valesdlar (särskilt för nya röstmottagare) samt för daglig överlämning av förtidsröster till PostNord.
- 2) Se över bestämmelser för arvodering för deltagande vid utbildningar.
- 3) Större utrymme bör lämnas för valmyndighetens filmer under utbildningarna.
- 4) Vid någon av utbildningarna prova en större lokal med större antal deltagare.

12.7 Arbetsmiljö

Förslag på åtgärd 2019

- 1) Se över behov av kompetens och personalresurser på valkansliet.

Åtgärder 2022

- 1) Rekryteringen har varit framgångsrik och valkansliets bemanning har varit relativt väl anpassad i förhållande till arbetsuppgifter.
- 2) Arbetssteman har tagits fram för den mest intensiva valperioden.

Förslag på åtgärder 2024

- 1) Bemanningen under förtidsröstningen/valdag bör utökas på valkansliet för att skapa en god arbetsmiljö under den mest ansträngda valperioden (ex bemanning av telefon under valdagen).
- 2) Inventera kompetens och personalresurser inom organisationen för att säkerställa intern kompetensförsörjning och beredskap för eventuella extraval.
- 3) Inventera utrymmen för röstmottagare att lägga personliga tillhörigheter och för att kunna ta raster. Detta särskilt på gymnastiksalar, sporthallar och i anslutning till röstningslokaler vid förtidsröstningen.
- 4) Översyn kring säkerhet, städ och lämpliga arbetsredskap i samband med arbete i valnämndens lagerlokal.

12.8 Information

Förslag på åtgärd 2019

- 1) Tydligare publicering av bilder och vägbeskrivningar till röstningslokalerna samt relevanta nämndbeslut på hemsidan.
- 2) Se över informationsspridningen.
- 3) Avstämning kring regler för användandet av Valmyndighetens loggor.

Åtgärd 2022

- 1) Information på malmö stads hemsida har löpande uppdaterats av relevant information. Hemsidan har kompletterats med en karta på röstmottagningslokalerna samt en särskild flik med information riktad till de politiska partierna. Det har positivt med en ingång till kommunikationsavdelningen med en särskilt utvald kontaktperson.
- 2) Mer strategiskt utvalda platser för informationsspridning.
- 3) En större tydlighet från Valmyndigheten för användning av myndighetens nya loggor.

Förslag på åtgärder 2024

- 1) Samtliga partier bör inför valet bjudas in till stadshuset för att delges information kring lagar och nämndbeslut avseende distribution av namnvalsedlar och andra lokala förhållningsregler.
- 2) Mer informationsspridning kring eventuellt kvällsöppethållande.
- 3) Information på hemsidan kan förbättras ytterligare.

- 4) En tidigare start av omvärldsbevakning av valet i social media.

12.9 Mottagande av synpunkter och klagomål

Förslag på åtgärd 2019

- 1) Skapa en tydligare rutin kring registrering av synpunkter via telefonsamtal och mail.

Åtgärd 2022

- 1) Valkansliet har en rutin kring registrering av synpunkter via telefonsamtal och mail.

Förslag på åtgärder 2024

- 1) Valkansliets bemanning ska utbildas kring hantering av rättshaveristsikt bemötande och allmänna regler kring hantering av inkomna synpunkter.

12.10 Säkerhet

Förslag på åtgärd 2019

- 1) Etablera löpande kontakt med relevanta myndigheter /avdelningar även under mellanvalsåren.

Åtgärder 2022

- 1) En fungerande samverkansgrupp har etablerats med säkerhet och polis med löpande avstämningar.
- 2) Samtliga obligatoriska utbildningar för röstmottagare har innehållit ett säkerhetsmoment som enheten för säkerhet och beredskap har presenterat.
- 3) samtliga utbildningar har inkluderat rutiner kring hantering av rasism.
- 4) Samtliga teamledare har erbjudits HLR-utbildning inför tjänstgöring.

Förslag på åtgärder 2024

- 1) Fortsatt samverkan och fortbildning av MSB, SKR tillsammans med kommunikation även mellan valår.
- 2) Omvärldsbevakning också mellan valår.